

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 83/2024-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti prípisom Krajskej prokuratúry v Nitre č. k. 3 Kn 22/23/4400-3 z 11. septembra 2023 a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/2 Gn 80/23/1000-2 z 3. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa bez zastúpenia advokátom, o ktorého ustanovenie žiada, ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 22. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prípsmi krajskej a generálnej prokuratúry, ktorými bolo vybavené jeho podanie. Prípisy žiada zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Žiada aj finančné zadosťučinenie 4 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ vykonáva trest odňatia slobody. Krajskej prokuratúre 7. júla 2023 doručil podanie označené ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti postupu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] (ďalej len „ústav“), v ktorom uviedol, že podáva podnet podľa § 31 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“). V podaní ďalej opísal, že v ústave namietal výkon osobných prehliadok a ústav 8. júla 2021 v zázname o prešetrení sťažnosti jeho sťažnosť vyhodnotil ako neopodstatnenú. Ďalej uviedol, že proti tomu podal žiadosť o prešetrenie, ktorú Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „generálne riaditeľstvo“) 10. augusta 2021 vyhodnotilo tak, že k porušeniu jeho práv nedošlo. Sťažovateľ v podaní ďalej namietal neprimeranosť osobných prehliadok odsúdených.

3. Ústavnou sťažnosťou namietaným prípisom z 11. septembra 2023 krajská prokuratúra sťažovateľovi uviedla, že pre vecnú nepríslušnosť jeho podanie odstupuje generálnej prokuratúre. Ústavnou sťažnosťou namietaným prípisom z 3. novembra 2023 generálna prokuratúra sťažovateľovi uviedla, že sťažovateľ podaním vyslovil nespokojnosť s vybavením jeho sťažnosti ústavom. Ďalej zrekapitulovala sťažovateľom priložené záznamy o prešetrení jeho sťažnosti a o prešetrení vybavenia sťažnosti a odcitovala § 65db ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ZVJS“), podľa ktorého na vybavenie sťažnosti je príslušný ústav, do ktorého pôsobnosti patrí činnosť, o ktorej sa sťažovateľ domnieva, že ňou boli porušené práva alebo právom chránené záujmy, a § 65db ods. 3 zákona o ZVJS, podľa ktorého na vybavenie sťažnosti podanej proti riaditeľovi ústavu, zástupcovi riaditeľa ústavu alebo vedúcemu účelového zariadenia zboru je príslušné generálne riaditeľstvo. Generálna prokuratúra uzavrela, že z podstaty veci a zákona o ZVJS vyplýva, že na konanie vo veci sťažovateľa sú príslušné orgány ZVJS, čo vylučuje príslušnosť prokuratúry a sťažovateľ môže akékoľvek námietky, sťažnosti a opravné prostriedky uplatniť na generálnom riaditeľstve ZVJS.

III.

4. Sťažovateľ svoje podanie adresované krajskej prokuratúre interpretuje ako podnet podľa § 31 zákona o prokuratúre a zdôrazňuje, že prokurátor mal o ňom konať podľa tohto zákona. Namietá, že jeho podnet mal byť krajskou prokuratúrou postúpený príslušnému prokurátorovi do 15 dní, no k postúpeniu generálnej prokuratúre došlo po uplynutí tejto lehoty. Sťažovateľ nesúhlasí ani so samotným postúpením generálnej prokuratúre, keďže krajská prokuratúra mala podnet prešetriť.

5. Podľa sťažovateľa generálna prokuratúra nesprávne interpretovala jeho podnet ako vyslovenie nespokojnosti s postupom ústavu a generálneho riaditeľstva pri vybavení jeho sťažnosti ústavom a jeho žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti generálnym riaditeľstvom. Konštatuje, že ide o neprípustnú dezinterpretáciu podnetu podľa zákona o prokuratúre na sťažnosť podľa zákona o ZVJS, keďže jasne uviedol, že podáva podnet podľa zákona o prokuratúre. Zdôrazňuje, že sťažnosť podľa zákona o ZVJS nie je účinným prostriedkom nápravy, keďže o takejto sťažnosti nerozhoduje nezávislý orgán. Popritom namietá spôsob, ako sa s jeho podaniami vysporiadali ústav a generálne riaditeľstvo ZVJS. Napokon namietá, že jeho podanie napriek záveru o nepríslušnosti prokuratúry nebolo postúpené príslušnému orgánu.

IV.

6. Z podústavného práva vyplýva, že kontrola dodržiavania práv odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody podlieha dvom systémom inej ako súdnej právnej ochrany. Na strane jednej podľa § 65da zákona o ZVJS odsúdený má právo podať sťažnosť, ktorou sa domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, o ktorých sa domnieva, že boli porušené činnosťou alebo nečinnosťou organizačnej zložky zboru. Podľa § 65db zákona o ZVJS na vybavenie sťažnosti je príslušný ústav, do ktorého pôsobnosti patrí činnosť, o ktorej sa sťažovateľ domnieva, že ňou boli porušené práva alebo právom chránené záujmy odsúdeného. Odsúdený podľa § 65dk zákona o ZVJS má právo požiadať prešetrenie vybavenia sťažnosti, pričom o tejto žiadosti rozhoduje

generálne riaditeľstvo. Podľa § 65dm zákona o ZVJS postup organizačnej zložky zboru alebo ministerstva pri vybavovaní sťažností podľa zákona o ZVJS nie je preskúmateľný súdom.

7. Na strane druhej podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre prokurátor dozerá na to, aby v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva trest odňatia slobody, boli dodržiavali zákony a všeobecne záväzné právne predpisy. Prokurátor preto podľa § 18 ods. 3 zákona o prokuratúre môže vykonávať previerky zachovávanía zákonnosti v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody a príkazom môže zrušiť rozhodnutie alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu v ústave na výkon trestu odňatia slobody, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom. Z hľadiska procesného prístupu k tejto ochrane sú rozhodujúce ustanovenia zákona o prokuratúre, ktoré sa týkajú vybavovania podnetov. Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom, teda aj v rozsahu podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre, aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

8. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta nesprávnosť prípisov prokuratúry, ktoré jeho podanie nevyhodnotili ako podnet podľa zákona o prokuratúre. Podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor alebo ním určený prokurátor. Z ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľ svoju nespokojnosť so spôsobom vybavenia jeho podnetu realizoval zákonom predpokladaným prostriedkom nápravy, ktorým je opakovaný podnet podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre. Nevyčerpal tak právny prostriedok, ktorý mu zákon priznáva na ochranu jeho základných práv tak, aby bolo jeho podanie vybavené ním tvrdým správny postupom, teda ako podnet podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre. Preto je ústavná sťažnosť sťažovateľa podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov neprípustná a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. d) tohto zákona odmietnutá.

9. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2024

Robert Šorl
predseda senátu